

WIJZER in de WIJK

DE KRACHT VAN LEARNING COMMUNITIES

In praktijkgericht onderzoek wordt steeds vaker gebruik gemaakt van Learning Communities, oftewel leergemeenschappen of leernetwerken. Een Learning Community bestaat uit verschillende groepen mensen, zoals beroepskrachten, beleidsmakers, bestuurders, onderzoekers en soms studenten) en bij voorkeur ook afgevaardigden van de doelgroep zelf.

Wat is een Learning Community?

- Een leergemeenschap is een ontmoetingsplek om samen met en van elkaar te leren
- Een leergemeenschap gaat over veranderingsprocessen en innovatie waarbij een sociaal vraagstuk (wicked problem) centraal staat
- Leren en reflecteren levert een groep gezamenlijke inzichten op, het zogeheten **collectieve leren**. Daarnaast doet iedere deelnemer ook eigen inzichten op, het **individuele leren**. Het is belangrijk om zowel als groep als ook als individuele deelnemer te reflecteren op zowel processen als resultaten om je bewust te worden van die leerinzichten. Om tot transformatie van de praktijk te kunnen komen is collectief leren noodzakelijk
- Daarnaast komt drieslagsleren, het zogeheten transformatief leren, alleen tot stand als het naast de 'hoe' en 'waarom' vraag ook gaat over de 'waartoe' vraag op individueel en organisatieniveau

Het gebruik van Learning Communities binnen Wijzer in de Wijk was gericht op:

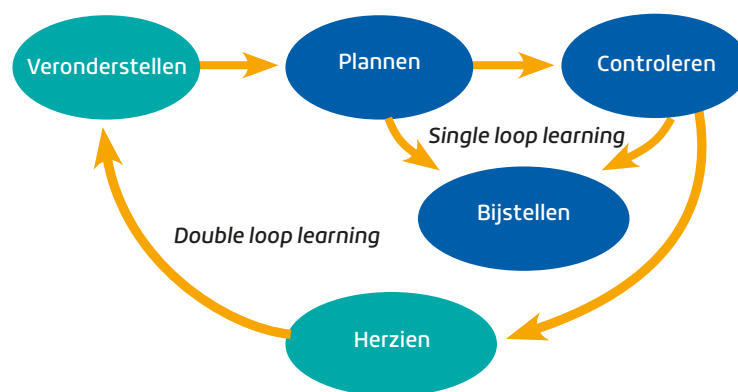
- Samen leren, omdat een integrale wijkaanpak vraagt om nieuwe spelregels van gezamenlijk leren
- Samen de nieuwe leerregels ontwikkelen en toepassen, om gezamenlijk aan de slag te kunnen gaan met een integrale wijkaanpak

Leren op verschillende niveaus

Een Learning Community bestaat uit deelnemers vanuit verschillende organisaties en niveaus en daarom is het van belang dat er aandacht is voor diversiteit binnen deze groep. Om samen tot leren te komen, moet er gezocht worden naar een manier waarop je het leerproces vormgeeft. Hierbij wordt gekeken naar de plannen gebaseerd op aannames en veronderstellingen. Bij de uitvoering en evaluatie kan er op twee niveaus terugkoppeling plaatsvinden:

- **Single loop learning:**
hierbij wordt op uitvoerend niveau het plan bijgesteld
- **Double loop learning:**
hierbij worden veronderstellingen herzien en het plan hierop aangepast

Single loop learning wordt vaak gebruikt in uitvoerende Learning Communities, waarbij professionals en bewoners samenwerken. Double loop learning vraagt een andere kijk en wordt vaker gebruikt in samenwerking met onderzoekers, bestuurders en beleidsmakers.

Learning Community op verschillende niveaus

Binnen Wijzer in de Wijk is er op verschillende niveaus gewerkt met Learning Communities:

Wijkniveau, ofwel lokale Learning Communities:

- **Leiden:**
 - Programmagroep: wijkraad, partners in de wijk (zorg, sociaal domein en preventie), gemeente, Zorgbelang Inclusief en onderzoeker WSD
 - Inspiratiesessies: bewoners en beroepskrachten?
- **Alphen:**
 - Project/monitorgroep: partners in de wijk (zorg, sociaal domein en preventie), gemeente, onderzoeker WSD, Zorgbelang Inclusief en onderzoeker TNO
- **Den Haag Zuidwest:**
 - In eerste instantie via interventiehouders, later vooral in co-creatie met inwoners en ook partners in de wijken, gemeente, Zorgbelang Inclusief en onderzoeker TNO

Projectniveau, ofwel werkgroep Learning Community:

- Learning Community als samenwerkingsverband, project Wijzer in de Wijk: uitwisseling van kennis en ervaring tussen de drie verschillende wijken, met afgevaardigden van de drie gemeenten, GGD-en, AWPG (waaronder TNO), WSD en Zorgbelang Inclusief. In 2022 haakten ook leden van de klankbordgroep aan.

- **Regionaal niveau, leerateliers Positieve Gezondheid (als bijvangst):**

- Uit de contacten in Wijzer in de Wijk zijn leerateliers Positieve Gezondheid ontstaan: samenwerking tussen de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord en de WSD waarbij er drie keer per jaar een bijeenkomst wordt georganiseerd voor iedereen die meer wil leren over de toepassing van Positieve Gezondheid in de dagelijkse praktijk in de regio Zuid-Holland Noord. [Factsheet](#) over de Alliantie Positieve Gezondheid regio Zuid-Holland Noord.

Randvoorwaarden voor het opzetten van een *learning community*

Bij het opzetten van een Learning Community moet je met elkaar zoeken naar een passende vorm die rekening houdt met de context van de wijk, bewoners, lokale beroepskrachten en gemeentelijk beleid/politiek. Hierbij gelden een aantal belangrijke randvoorwaarden, zoals:

- Zicht op het doel en de aard van de Learning Community
- Afspraken over de communicatie, frequentie en organisatie van de bijeenkomsten
- Gebruik van effectieve werkvormen die bijdragen aan het doel van de Learning Community
- Reflectie op de voortgang van het leerproces*

*lokale procesbegeleiders hielden bovendien hun inzet bij op zeven items: monitoring evaluatie interventies, facilitering interventies, communicatie met en naar bewoners, overleg/samen leren in WidW verband, voortgangsrapportages aan partners in de wijk en gemeente, programma coördinatie en bevorderen integraliteit.

